Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractio de incarnatione - Cod. Ettenheim-Münster 198

Mangillius, Antonius

[S.l.], 1632-1634

Capvt V.

urn:nbn:de:bsz:31-117158

Visual Library

difficile, etiam ex eo, q̃ multi docent etiam de peccatum veniale esse incompensabile, ab oi opere bono puræ creaturæ, eum a. altro se se gravius malo, licet sit juncta cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili, sit peccatum gravius quocunq veniali etiam facto cum clara Dei cognitione et advertentia, eo q̃ sit gravius ex ratione et hac ratione, et ideo gravius Deo displicetur, ita vero q̃ cum peccatum veniale, sit levior, ita rationem et nam rationem, atq deinceps Deo leviter displicetur, nihilominus hoc, sit et incompensabile, a quocunq puro bono, credibilius erit actionem per se gravius malam licet juncta cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili sive peccatum mortale separatum ab offensa Dei esse incompensabile a quocunq bono opere puræ creaturæ.

A.P.T. V.

An quis homo possit condigne satisfacere pro reatu poenæ debitæ peccato mortali?

Homine reatus poenæ debitæ peccato mortali illius obnoxio passive nec debitum subeundi poenam æternam, cuius est damnum respiciens ex peccato mortali, q̃ debitum est nexum cum huiusmodi peccato certum est apud omnes Catholicos. pro resolutione a. propositæ difficultatis advertendum est dupliciter fingi posse q̃ is qui peccavit mortaliter habet reatum poenæ æternæ. primo ita ut simul cum eodem debito sit adhuc in peccato mortali habituali et adhuc sit inimicus Dei. deo ita ut culpa mortalis remissa adhuc in eo qui peccavit debitum æternæ poenæ persueret, sive id sit possibile per absolutam Dei potentiam, ut cum Scotus vellit Suarez tomo 4. in 3 partem disp. 10 sect. 2. num. 9. sive id sit impossibile, ut alij sentiunt.

Dicendum est primum hominem posse condigne satisfacere pro reata poenæ æternæ debitæ peccato mortali, in hac re veniamus cum D. Thoma in 4 dist. 14 q. 2 art. 1 quæstiuncula 2 in corpore et ad primum et ad 2um. Suarez disp. citata sect. 3 num. 22 et alios. hoc a. docet et ita Alexandrum Alensem et Paludanum, qui eum dicunt, ut dictum est supra cap. 3. verum hominem posse condigne satisfacere pro peccato mortali, et coherenter procedant se dicunt dicere eundem hominem posse condigne satisfacere etiam pro poena æterna debita peccato mortali, cum nihil sit condigne satisfacere pro poena quam pro culpa cui illa debetur.

Probant aliqui propositionem hoc modo: omnes opera puri hominis habent valorem solum finitum ad satisfaciendum, et propterea non potest condigne satisfacere pro poena infinita, qualis est æterna, et quia debetur peccato mortali.

Sed ita hanc rationem, quia Deus potest opera puri hominis habere quidem valorem finitum ad satisfaciendum eo q̃ habent valorem satisfactionis simpliciter infinitum, cum hoc tamen stare potest q̃ opera puri hominis possint condigne satisfacere pro poena æterna, es q̃ operas bona puri hominis habent valorem

finitum

finitum simpliciter et infinitum secundum quid, ita ut possint secundum eandem valorem et proportionata poenae aeternae, sicut etiam merita nra licet finita simpliciter proportionantur gloriae aeternae quam merentur.

Pbt igitur eadem proportio hoc modo: si purus homo potest dignie satisfacere pro poena aeterna peccato mortali debita, maxime ut per attritionem, sed per eam n potest. Maior patet, ja attritio est actualis et expressus dolor de peccato et offensa Dei mere ora, ac proinde purus homo nihil habet agere ad satisfaciendum pro poena aeterna peccato debita, sicut etiam purus homo si potest pro ipso peccato satisfacere maxime id potest per attritionem. Minor pbt: ga si purus homo per attritionem potest dignie satisfacere pro poena aeterna, quando quis per attritionem iustificat eo ipso per eandem attritionem satisfaceret pro tota poena temporali peccato debita, hoc a. est falsum, ga David post homicidium Uriae per attritionem iustificatus est, ut ipse exhibet, tunc nullum erat Sacrum per quod iustificari potest, et per sequens n potuit iustificari nisi per attritionem, eo quod adulti iustificandi extra Sacrum nec fiat nec facta sit unquam nisi per actum dilectionis Dei vel per attritionem, ut puto ex eorum sensu Theologorum, nec tn David per actum dilectionis Dei vel attritionis satisfecit pro tota poena temporali sibi peccatis debita, ut patet ex 2 Regum cap. 12 et ja et infra non magis explicabimus, ergo a. si purus homo potest per attritionem dignie satisfacere pro poena aeterna necessario sequitur iustificatum per attritionem satisfacere pro tota poena temporali debita peccato, et ita si purus homo ut per attritionem dignie satisfaciat pro poena aeterna. Et tamen habet valorem sufficientem ad satisfaciendum pro eadem poena. Et multo magis valorem ad satisfaciendum pro tota poena temporali et per sequens pro eadem satisfaciet, quod tn falsum stat ex attritione ignis Davidis, de qua supra dictum est.

Rdetur attritionem Davidis n fuisse sufficientem ad satisfaciendum pro poena temporali debita peccato mortali illud, ja scilicet acceptatum non sit ut digna satisfactio pro poena aeterna, nec tanta. Cet ia gnre satisfactum ut sufficeret pro tota poena aeterna et pro tota temporali simul.

Sed tra est ja de facto poena aeterna gratis remittitur etiam quando per attritionem homo iustificat, ut communiter docent Theologi. Et si attritio sit sufficiens satisfactio pro poena aeterna, cum Davidis attritio n fuerit acceptata in satisfactionem pro poena aeterna potuit esse digna satisfactio pro tota poena temporali debita. Consequens n videtur indigere probatione. Ans a. ut ultimus est certum apud Theologos. Iterea pbt: ga si attritio est digna satisfactio pro poena aeterna debita peccato, vel est digna satisfactio in priori ratione in quo ipsa est, nec dum illigitur esse gratia iustificans, vel in posteriori ratione in quo ipsamet attritio illigitur esse iam informata per gratiam habitualem. Sunt dici n pt. ga in illo priori rationis illigitur remissum peccatum, ac proinde nec in illo priori potest esse satisfactum pro

poena

poena aeterna debita peccato do ndum illigat, remissum. neq dum dici pt,
qa per infusionem grae poena aeterna gratis remittitur, cum e. in grae
sit quasi ius qdam ad gloriam e beatitudinem aeternam, e cum ea sit incom=
possibilis poena aeterna, esse per infusionem grae necessario saltem de lege
ordinaria remittitur poena aeterna, ac proinde pro ea per attritionem n satisfit.

2do ntra responsionem suprradatam e, qa poena temporalis quae
post contritionem remanet solvenda pro peccato remisso e pars poenae
aeternae vel totis aequalis alicui certae e finitae parti poenae aeternae.
Qi attritio e sufficiens satisfactio pro poena aeterna e etiam sufficiens
satisfactio pro tota poena temporali debita pro peccato remisso.

Qdeni do pot argto ad probandam relicem supprfactam attritio=
nem Davidis n satisfecisse pro tota poena temporali debita, eo qd n habue=
rit intentionem ad de requisitam, vel certe eo qd ea attritio n fuerit in=
formata grae, cum fuerit tm in pro instanti satisfactionis et aliquid nda
prig ipsa grae.

Sed ntra priorem partem huius responsionis e, qd si attritio pt esse
sufficiens satisfactio pro poena aeterna, debet verificari de attritione
in aliquo gradu certo intensionis, cum intensionem attritionis repugnet
e infinitam, et supponitur ex communi sentia negante infinitum de possibile.
E si attritio Davidica n fuit secundum intensionem aequalis attritioni, quae
e sufficiens satisfactio pro poena aeterna, certe habuit proportionem ad illam
sta et illam eandem ipsa aucta secundum certas e finitas partes intensionis
potuerit adaequare, ade sicut pars poenae certa e finita modo de eadem
quantumvis multiplicetur nunquam pt adaequare poenam aeternam nec
det eam hi proportionem, ita attritio quae e sufficiens tm ad satisfaciendum
pro aliqua poena temporali nunquam poterit quantumvis aucta ada=
quare intensionem attritionis sufficientis ad satisfactionem pro poena
aeterna, ac proinde haec attritio erit infinita, qd repugnat. Contra poste=
riorem vero partem responsionis e, qa cum dolor e attritio Davidis ingens
fuerit n e probabile, imum actum attritionis eiusdem Regis duravisse
tm per instans, e cum etiam post infusionem factam in pro instanti ipsius
attritionis iuvarit vere fuit informata grae, e per sequens n ex defectu
informationis facta per gratiam attritio fuit insufficiens satisfactio pro tota
poena temporali debita pro peccato Davidis iam remisso. deinde ntra
eandem responsionis partem e, qa n videt poe negari eiusdem Prophetam
repetisse e judem hoc actum attritionis, et dicat ex multis psalmor.
locis e praeque ex ps. 50. Ego saltem illig attritio quae mam secutae ac
post illam fuit n carnit informatae grae, nec tn illa fuit sufficiens ad
satisfaciendum pro tota poena temporali, et dicat ex ipsi praecit. script. locis,
e praeque ex illis verbis Nathan Prophetae quamobrem n recedet gladius de

domo tua

domo tua in rem æternam, qd ita verificatum è vt post plurimorum
Pauli posterorum necem tandem ois ex illis gnre progenitis Traiano Im-
peratore interfecti sunt. denique vtra eandem partem responsionis è, qa
etiamsi Pauli vtritio duraret tm per indians è prior nda fuerit res-
pectu grae nempe vt eius disportio, nihilominus in eodem indanti tem-
poris ptio, qui habuerit ipsi vtritionis ac informauit, vtritio a vt inform-
ata per gratam fuit hda posterior ipsa grae, ac proinde h pt negari vtrisi-
onem Propterea fuisse, dignam satisfactionem pro tota poena temporali,
eo qd h fuerit informata per gratam, quemadmodum a. vti sumus vtritione
Pauli ad probandam nram rem, ita etiam potuissemus vti poenitentia
Ninivitarum de quibus meminit Scriptura.

Confirmat, ratio supraallata, qa si quis hoc pnt digne satisfacere
pro poena aeterna debita peccato mortali, sequitur h pte hominem iustificari
per vtritionem quantumuis remissam qui in satisfaciat digne pro tota
poena temporali, sibi debita, atqui hoc vtra eorum sensum. Minor
pt. Maior pt, ita si quis hoc potest digne satisfacere pro tota huiusmodi
poena maxime, dicitur vt dicimus, per vtritionem è quidem finitam, cum
infinita sit debitis, eo qualibet vtritio quantumuis remissa hit proportio-
nem equaliter finitam è limitatam, è per sequens etiam ad vtritio-
nem ~~satisfa~~ sufficientem ad satisfaciendum pro poena aeterna. & sicut
vtritio quantumuis remissa hit proportionem ad vtritionem sufficientem
ad satisfaciendum pro poena aeterna, similiter poena pro qua vtritio
quantumuis remissa, è et sufficiens satisfactio haberet proportionem
~~cro~~ cum poena aeterna, sed nulla poena finita pt habere proportionem cum
poena aeterna. & etiam poena pro qua vtritio quantumuis remissa
pt ie sufficiens satisfactio è et aeterna, è per sequens qualibet vtritio
licet remissa, è et sufficiens satisfactio pro qualibet poena temporali è
finita, eo qd è et sufficiens satisfactio pro poena maiori è maiori abq ei
proportione.

Obicies: pt hoc iustus per bonum opus merere praemium aeternum
Ergo etiam pt per bonum suum opus satisfacere pro poena aeterna.

R negando seq: ratio disparitatis è qd nihil è qd teneat ne iustus
per sua bona opera mereatur praemium aeternum, vtra vero peccatum
mortale, teneat ne per bona opera post pure hoc satisfacere pro poena aeter-
na è debita eidem peccato, qa aliquis in istum peccatum nisi aestimaretur
è minus timeretur, si hoc iustus per bonum opus pt digne satisfacere pro
poena aeterna, siquidem hinc de facto sequeretur qd eo casu qd hoc iustificare-
tur per vtritionem vel dilectionem Dei quantumuis remissam digne
satisfaceret etiam pro tota poena temporali debita, pt patet ex dictis, è
eo peccatum minus timeretur quam par sit.

Ex dictis

Ex dictis colligitur parum hominem non posse dignè satisfacere pro pœna æterna cuius reatus per absolutam Dei gratiam remanserit post remissionem peccati, è multo minus hoc dignè satisfacere pro eadem pœna æterna peccato non remisso.

AP. J. VI.

An purus homo possit condignè satisfacere pro peccato veniali?

Hæc etiam difficultas examinanda è et definiri potest an Christi Incarnatio fuerit necessaria etiam ad nos liberandos a peccatis venialibus. Porro cum peccatum veniale possit esse simultum cum peccato mortali, et adesse in peccatore, è posse esse a mortali separatum, et stingit in Iustis, ideo etiam sensus propositæ difficultatis it esse duplex, alter è: an purus homo existens in peccato mortali possit dignè satisfacere pro peccato veniali; alter è: an purus homo Iustus possit dignè satisfacere pro huiusmodi peccato?

Pro solutione supponendum è etiam peccatum veniale posse esse separatum ab omni offensa Dei tum affectiua tum effectiua solali, sicut supra dictum è de mortali, et stingit cum quis mentitur v. g. cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili, advertens tm mendacium esse repugnans dictamini rationis, quapropter possens stroueria et illaqueationem de peccato veniali manet cum ratione levis offensæ Dei, tum de peccato separato a ratione solutæ offensæ, verum ex iis quæ dicemus de hac stroueria sumpta in priori sensu colligi poterit quid dicendum sit de illa accepta in posteriori. his premissis, ma sententia negat purum hominem Iustum posse de dignè satisfacere pro peccato veniali. tradit cam Petrus de Soto lib. de institutione sacerdotis lect. 18 de pœnitentia, pro eadem sententia ita Soto refert D. Thomam 3 parte q. 87 art. 4. rationes a. quæ pro hac sententia possunt afferri dissoluemus infra. Ex sententia affirmat purum hominem Iustum posse dignè satisfacere pro peccato veniali. ita Paturang in 4to dist. 16 q. 1 num. 27 et segg. Suarez tomo 1 in 3 partem disp. 4 sect. 11. Vasquez similiter tom. 1 in 3 part. disp. 3 cap. 3. eandem sententiam videtur D. Thomas q. 87 art. 3 ad 3tum, vbi simpliciter dicit remitti peccatum veniale in virtute alicuius satisfactionis, videntur etiam facere pro hac sententia omnes illi qui docent per attritionem vel per actum stritionis aut charitatis posse remitti peccatum veniale indequidenter ab omni dmto, inter illos a. Gabriel in 4 dist. 27 q. 3 art. 2 d 3. Maior q. 1. Medina tract. de pœnitentia q. 3 et alij, quos videre esset apud Suarez loco citt. hæ vero omnes sententiæ loquuntur de peccato veniali simpliciter dicto, hoc è, patrato cum advertentia Dei, et ergo loquuntur de homine Iusto, i. e. homo existens in peccato mortali non posset dignè satisfacere pro peccato veniali, ita vt etiam post eandem satisfactionem remaneat in peccato mortali, videl.

Ex certum